

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

N O. 0226

VELVL ZBARZSHER SHRAYBT
BRIV TSU MALKAH'LE DER
SHEYNER

Itzik Manger

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

elle

הילע גאנציכנט פון מ. רייך, דראקערוי: מ. נאומפנרג, ווארטשע, ליטשנא 19

icek manger: „wełwł zbarżer szrajbt brif cu małkele
der szajner” / drukarnia nomberga, warszawa, leszno 19
wydawnictwo: a. b. cerata warszawa—wiedeń 1937.

איציק מאנגער / ווועלוויל זברוזשער שרייבט
ברינו צו מלכהיילע דער שיינער

copyright by a. b. cerata, wien / printed in poland 1937

אייזיק מאנגער

**וועלזאָל זבֿאַרְזְּשִׁיעָד
שרירבעט ברײַזֶּד
צָרָ מֶלֶכְהַלֵּעַ דָּעַר שְׂוִינוֹנָעָד**

פֿאַרְלָאָכְ אַ. בָּ. צְעַרְאַטְמָאָ, וְוַאֲרַשְׁעַ-וּוְרַן

דַּי דָּזְוַקָּע לִידְעָר זִינְגֶּעָן אָוֹן דָּעֵצְיַילָּן וְעַגְּנָן דָּעָר
לִיבָּע פָּוּן דָּעָם פָּאָעַט אָוֹן וּוְאָגָאנָט וּוְעַלְוָל וּבָאָרוֹזָשָׁעָר
צַו דָּעָר נִוְיטָאָרִין מַלְפָה/לָע דָּעָר שִׁינְיָעָר.

דר דָּזְוַקָּע אָרוּסְמָעָרְלִישָׁע אָוֹן שִׁינְיָע לִיבָּע הָאָט אַיִּן
מִיר אָפָּגָעְקָלְוָנָגָעָן וּוּרְאָמָּאָנוֹגָן. צַו הָאָט צַו מִיר
גַּעֲטָעָנָה/עָמָּה: דָּו זָאָסָט אַמְּאָל גַּעֲשָׁרְוִבָּן „קִיּוֹן רָגָע
שִׁוְינְקִיּוֹת גַּוְיִט נִישְׁטָט אָוּיפָט דָּעָר עַרְד פָּאָרְלוֹוִרְן“. טָאָ
זָאָלְזָשָׁע מַאָקָע דַּי דָּזְוַקָּע רָגָע שִׁוְינְקִיּוֹת בָּאָקוּמוּנָן
אָ הִיקָּוּן.

רַאֲרָן=לְאָבָּן הָאָבָּן דַּי לִידְעָר אָרִין מִיר גַּעֲדָעָמָרָט בִּיזָּ
וּוּרְהָאָבָּן בָּאָקוּמוּנָן פָּאָרָם. אָוּיפָט פָּרָאָסָט יִדִּישָׁ: בָּאָ
קוּמוּנָן לְשָׁוֹן.

בָּאָקוּנָט הָאָט זַיְךְ וּוְעַלְוָל זָבָאָרוֹשָׁע מִיט מַלְפָה/לָע
דָּעָר שִׁינְיָע אָרִין רָוּמָעְנִיעָ. צַוְּלִיב בִּיז אַרְצָת נִישְׁטָט
אָרוּפָגָעְקָלְעָרָטָע סִיבָּהָה, הָאָט מַלְפָה/לָע גַּעֲמוֹזָט אָרוּפָקָ
פָּאָרָן קִיּוֹן קָאָנְסָטָאָנְטִינָאָפָּאָל. וּוְעַלְוָל זָבָאָרוֹשָׁע
הָאָט וּוְיִתְּשָׁעָר אָרוּמָגָעָוּוְאָגָלָט אִיבָּעָר רָוּמָעְנִיעָ, עַסְטָטָ
רִיְיךְ, רַוְסְלָאָנדָ. אָוֹן עַרְשָׁת הָעָמָּה, הָעָמָּה, קוּרְץ פָּאָרָן
מְוִימָט, אִיז עָרָגָעְקָוּמוּנָן צַו זִיּוֹן נְעַלְיָוְטָעָר קִיּוֹן
סְטָאָמְבָּוֹל אָוֹן אָרִין אִידְרָהָוִז אִיז עָרָגָעְקָוּמוּנָן.

די מצביה אויפן קאנסטאנטינורנָא פֿאַלעַר בּוֹהַ-עַלְמִין
האט זיך אים געשטעלט.

ווענן דעם דאזיקן קאפאיטל שטאמלען וועלווולס בּירַאַ
בראפען אַפְּרִיסֵּל אונטער. אומקֿלָאָרָע אַנדְרִיטוֹנוֹגָעַן. צוֹ
פֿעלְיַיקָע רְמוּזִים אָוָן ווַיְמַעַר גָּאָרְנוּישָׁם.

איך וויס אַפְּעַר, אָז אָזְוִי אַרְזָה דָּאָס בעוועגן. מיט
דער האנט אויפן הארצן שווער איך דערוּפָה: זא
ווארה מיר נָאָט הַעֲלֵפָע!

איך וויס נישט אויף וויפְּל מיר איך בעוונגען אלְצָה
דרנג צו דערציילַן אָוָן אויסצּוֹנוֹגָעַן. אָוָן אָפְּשָׁר דָּאָרָךְ
מען טאָקָע אָזְוִי. דָּאָס סָאמֶע עַצְמָדְרִיקְסְּטָע מָוֵז בְּלִיּוֹבָן
אָסָּוָר. דָּאָס נִישְׁט דְּעַרְזּוֹנוֹגָעַן הָאָט נִישְׁט גַּעַוְאָלָט
דְּעַרְזּוֹנוֹגָעַן ווּערַן.

וּרְיאָזָוָר סְ'זָאָל נִשְׁטָט זִיּוֹן, אָזְוִי דָּאָס בְּיכֻלְּעַ אָפְּרוֹוֹ
צַו שְׁטוּלַן אָעַנְקְמָאָל דַּעַם ווְאַנְדְּרָעָר אָוָן דִּיכְטָעָר
וועלוֹל זְבָאָרְזָשָׁעָר אָוָן זִיּוֹן אוֹסְטְּרַלְּזָשָׁעָר לִיבְּעָעָ.
דָּאָס דָּאָזְיַיקָע בְּיכֻלְּעַ ווַיְדַמְעַ אַיךְ רְחַל אַוְיעַרְבָּאָד—
אָסָּה מְתָנָה אִין לִיבְּשָׁאָפָט.

אַיְצִיק מַאנְגָּעָר.

יאס. אבענדס, זיבן אודחד

יאס. אבענדס, זיבן אודחד.

דאטום: דרייטער יונגער.

אדרעס: אין וואהילג עגב אַרענע

פרוי מַפְּחָה/לע דער שיינער.

אייך האבע דיינען ליבן ברירו

מייט נראסער פרידר געלעזען,

דו ביוזט נאך גוט און ליב צו מיר

פונקט ווירדו ביוזט גוואזען.

אוון וואס דו שרייבסט מיר: «וועלזול קרוין

לאז אָפֶן די גוטש ברידער,

זיד מויינען נאָר דאס גֵּצעָן ווירין

אוון דיינען שיינען לִידָעָר» —

אייז דאס איין אירטום, מַפְּחָה/לע,

דאָס זָלְסְטוּ בּוֹט בעדענ侃ען,

איין וואהדרער דרכטער, מַפְּחָה/לע,

מויז קענען זיך פֿאַרשענ侃ען.

דעם ליכט, דער ליבע אוון דער נאכט,

דעם רענן אוון דעם שליאָן,

דעם טרווים, וואס האָט אים בלינד בעמאכט,

די שטערנע אויפָּן דאן.

דער ווערבע און דעם עפֿלכּוּם,
דעם פִּינְגָּלְכּעַן, זֹאָס פְּלִיט
און דורך דעם שענְקָעַן, מלְבָה'לְעַן,
ווערט ציטיך ערשות דאס לְידַר.

נוֹגֶן, האָסְטּוּ מֵיְךָ פֻּרְשְׁמָתָןְדָּןְ וְדָאָהָלָןְ,
נוֹגֶן, אַרְזָן דִּירָןְ אַלְעָסְ קְלָאָר —
איְיךָ קוֹיסְעַ דִּינְעַןְ לְיבָןְ מוֹנָדָןְ
און דִּינְעַןְ שִׁינְעַןְ הָאָרָןְ.

איְיךָ קוֹיסְעַ דִּינְעַןְ אוֹיְנָןְ דִּירָןְ
און בְּלִיבָּןְ אוֹוָתְ אַיְמָעָרְ דִּינְעַהָרְ
איְןְ לְיבָעָןְ אַוְןְ עַרְגְּבָעְנְהָיִיטְ
וּוְעַלְוָלְ דָעַרְ צְרִיגְיְנָעָרְ.

פאָסְטּוּ סְקְרִיפְטוּםָ: בִּיטְעַ נְרִיסְעַ דָּאָרָטָןְ
דיְ פְּרִינְדָּעָןְ אַוְנָדְ בעַקְאַנְטָעָןְ
און שְׂרִירְבָּעָןְ:
זְבָּאַרְזָעָרְ-עַרְנְקָרָאַנְעָןְ
יאָסִי, פְּאָסְטּוּ רַעֲסְמָתָןְמָעָןְ.

זאג, מלכיה לע דר שירנע

זאג, מלכיה לע דר שירנע,
צער געדרענסטחו נאך דאס ליאד:
„ס'אריז בעסער צו זיין א דאָרוֹן
אייידער אַ בלום ווֹאָס בְּלִיט?"

כ'האָב דיר דאס ליאד בעזונגען
אייידער דר באָן אוֹיז אַרוּעָק,
אייידער דר האַידְבֶּסְטִיקָע ווַוְינְטָן
האָפָּן פָּאָרוּוּעָט דעם וועג.

דר באָן אוֹיז אַרוּעָק עפָּאָרָן
אוֹן ס'אריז אַרוּעָק דר שְׂוָגָה,
ארצט ווֹאָרְקָעַט נאָר מֵין בענְקַשְׁאָפָּט
מַרְט לְיִדְעָר אוֹן מֵיט בְּדִיוֹן.

ביי לוֹפּוֹ טִין לוֹפּוֹ אוֹן שענְקָל
דוֹעַץ אוֹיך בְּיִם גַּלְעָז ווַיְוָיָּן,
אַ פרוּמָעָר שְׁמַעַרְן פְּינְקָלָט
דוֹרָך דַּעַר שְׂוִיב צוֹ מֵיר אֲרִיָּן.

וֹאָלָט אוֹיך גַּעוּזָן אַ שְׁמַעַרְן,
וֹאָלָט אוֹיך נִישְׁתַּחֲוֵל לְאַנְגָּב גַּעֲטָרָאָכָט
אוֹן וֹאָלָט מַרְט אַ שְׁטִילְן צִיטָעָר
בעפָּאָלָן אוֹיְף דִּין דאָך.

אוֹן ווֹאַלְט אִיךְ גָּעוּזָן אֲשֶׁר
וֹאַלְט אִיךְ גָּעֵפְלוֹגָן צָו דִּיר
אוֹן מִיט מִין נִילְדָּעָנָם פִּינְגָּרְהָוֹת
אֲנְגָּעָקְלָאָפָּט אַיִן דִּין מִיר.

וֹאַלְסָטוֹ אַרְוִוִּיסְגָּעָקוּמוּן
איַן דִּין לְאַנְגָּן, גַּעַשְׂטִיקָטָן הָעֶמֶד
אוֹן דִּיר פְּרָעָם, ווֹאָס הָאָט דִּיךְ גַּעַפְּאַנְגָּעָן,
וֹאַלְט מַעַר נִישְׁתְּ גָּעוּזָן פְּרָעָם.

„סְקָאַצְל קָוָמֶט“ — וֹאַלְסָטוֹ גַּעַמְרוֹמָלֶט,
מִיךְ פָּאַרְבָּעָטָן איַן שְׁטוֹב אַרְיָין
אוֹן סְוֹאַלְט פָּאַרְשָׁמָעָט איַן שְׁטִיבָל
מִיט יְוָנָגָע נִיס אוֹן דִּין.

בֵּין אִיךְ אַבְּעָר נִישְׁתְּ קִיּוֹן שְׁטָעָרָן
אוֹן אַפְּלָלוֹ קִיּוֹן שְׁנִירָעָר נִימָּט,
איַז מִיר בָּעֵסָעָר צָו זִיּוֹן אַדָּרָן
אַיִידָעָר אַבְּלָומָן ווֹאָס בְּלִיטָן.

כ'חאָב, מַלְבָּה/לְעֵגֶל, אַ לִיד פֿאָרְפֿאָסֶט

כ'חאָב, מַלְבָּה/לְעֵגֶל, אַ לִיד פֿאָרְפֿאָסֶט
אוֹן דערצַו גַּעֲמָאָכַט אַ נִוְנוֹן:
„דער חַלּוֹם ווַיּוֹזֵט אוֹנוֹן גַּרְדְּעָנָע בְּעָרְבַּן
אוֹן צָוֵם סֻוּף אַרְזַׁע אַס אַ לִינְנוֹן.“

אַ רָאָה הַאָסְטוֹ, מַלְבָּה/לְעֵגֶל,
אַט בֵּין אַרְיךָ דָּא אַנְיָמָלְטַן,
זִיכְנָרִיק בְּיִם גַּלְעָזֵל ווַיְזַן,
בְּיִם טִישֵּׁל אַיְוֹנְגָעָדָרִיםְלַטְן.

הַאָט מִיר דַעַר פּוֹנְגָל פְּלָאָטָעָר-פְּלָאָי
אוֹרְפַּת זִיְנָעַ נִילְדָעָנָע פְּלָיְגָל
גַּעֲבָרָאָכַט אַ בְּרוּוּעָלְעֵגֶל פּוֹנְגָל
פֿאָרְ/חַחְמָעַט מִיטַּא זִיְגָל.

אוֹן אָז אַרְיךָ הָאָב אַס אַוְרִיפְנָעַמָּאָכַט
אוֹן אַנְגָּעָפְאַנְגָּעָן לְעֵזֶן,
אַרְזַׁע אַס נִישְׁטַמְקִין בְּרוּוֹ גַּעֲוָעָן
נְאָרְדוֹ בְּיוֹצַט עַט גַּעֲוָעָן.

אַ שְׁלָאָנְקָע, מִיטַּא צַעְלָאָזְטָע הָאָר,
בְּיוֹצַטְוֹ פָּאָר מִיר גַּעֲשְׁמָאָנָעָן
אוֹן סְחָאָבָן הַיְנְטָעָרָן פְּעַנְסָטָעָר זְרָך
צַעְצָוְרִיטָעָט דַי קַאָשְׁטָאָנָעָן.

האָסְטוּ גַעַזְאָגֶט: «אוֹל, וּוְלְוָלְ קְרוֹיִן,
וְאָסָסָ כְּהָאָבָבָ זִיךְ אֲנְגָעֵלִיטִין» —
אוֹן סְדָהָאָטָ דָעָרָ אַלְטָעָרָ לְיַפְעָ-בּוּרִים
אוֹרִיפְ סְנִיְ גַעַנוּמָעָן צְווֹיטִין.

הָאָבָבָ אַרְךְ גַעַזְאָגֶט: «נוֹטָן, מַלְפָהָלָעַ,
נוֹטָן, וְאָסָסָ דָוּ בִּיזְטָ גַעַקוּמָעָן»
אוֹן כְּהָאָבָבָ מִוּטָ מִינְעָן בִּירְדָעָ העָנָט —
דָעַם טִישָ אַרְוָמְגַעַנוּמָעָן.

הָאָטָ זִיךְ דִי שְׁעַנְקָעָרָקָעַ צְעַלְאָכְטָ:
וְאָסָסָ הָאָטָ זִיךְ אַרְיךְ גַעַטְרָאָפָן?
איַרְ זַעַנְטָ, וְיַזְעַטָ אָוִיסָ, חַעַר עַרְנְקָרָאָנָעָ
בִּירְםָ טִישָלָ אַיְוָנְגַעַשְלָאָפָן».

בֵּין אַיְךְ אַוְעָקָ אַיְן מִיּוֹן הָאָטָעָלָ
אוֹן גַעַנוּמָעָן טִינְטָ אוֹן פַעַדְעָרָ
אוֹן כְּדִי פָאָרָ הַיְוָנָטָ אוֹן אַלְעָ מַאָלָ
זָאָלָ וּוּסָן עָסָ אַ יַעַדְעָרָ.

הָאָבָבָ אַיְדָ דָאָסָ שְׁוִינָעָ לִידָ פַאַרְפָּאָסָטָ
אוֹן דַעַרְצָוָ גַעַמְאָכְטָ אַ נִיגְנוֹן —
דָעָרָ חַלְוָםָ וְיַזְעַטָ אָוֹנָזָ גַילְדָעָנָעָ בְעָרָגָ
אוֹן צָוָם סְוָףָ אַרְזָ עָסָ אַ לִיְגָן.

א פוינט האט היינט מלפה/לע

א פוינט האט היינט, מלפה/לע,
געזונגען אויפט מיין דאך:
"דארט ווּ ס'ענדייקט זיך די שטאט,"
הייבט זיך און דער שליאך.

טא נעם דעם שטעהן, וועטלעך קרוין,
איין דער האנט און שפאנ
אויב דו האסט נישט קיין בילעט
זו פארן מיט דער באן.

נעכטיקן קענסטו איין פעלד
און עסן, שמעסן... עט!
פון ווען און טראכט עס וועגן פרעס
א יידרישער פاعت?

זע, מלפה/לע דר שיינע ווארט
שווין ויארנלאנג אויפט דיר,
א סימן האסטו: יעדע נאכט
פארשליסט זי נישט די טיר."

האָב אויך צו אַרְט געזאנט אַזְוִי:
"הָעֵיר פּוִינְגֶּל פְּלָאַמְפּֿרְפּֿלְהָ,"
דר בְּזֹם וְזֹם אוֹרֵס אַ נְעַמְשִׁיקָעָר,
אַדְעָר נִשְׁטָט פּוֹן הָר.

אוֹן אָפֵשֶׁר נָאָר אֲ שַׂוְתָּה/לְעַ
וְדָאָס וְוִוִּיסֶּט נִירְשֶׁט מַנְּ-הַסְּתָּם,
אוֹ צְוּוִישָׁן מִיר אוֹן מַלְכָה/לְעַ
רוּוְשֶׁט דַּעַר שְׂוֹוָאַרְצָעֶר יִם.

אוֹן סְזָאָגֶט דַּעַר שְׂוֹוָאַרְצָעֶר יִם אָזּוּי:
„הָעִיר מַעֲנַטְשָׁל, צְוִיצִיק, שְׂוֹוִוִינִי!
שְׁפָאַנְעָן קָעַנְסָטוֹ אָוְרְפָּן שְׁלִיאָאָד,
נָאָר אַרְבָּעָר מִיר אֲ פְּרִיגְ...“

אוֹן סְאָיוֹן דַּעַר פּוֹרְגָּן פְּלָאַמְטָרְדְּ-פְּלָרְיָי
אוֹרְעָק פּוֹן מִיר פְּאַרְשָׁעָמֶט,
אוֹן סְהָאָט דָּאָס חָאָרָץ מִיר, מַלְכָה/לְעַ
אֲ נָאַנְצָן טָאָג גַּעֲקָלְעָמֶט.

כ'האָבָּאַ מֶלֶכְהַלְעַ גַּעַזְוְנְגַעַן

כ'האָבָּאַ מֶלֶכְהַלְעַ גַּעַזְוְנְגַעַן
פְּרִיְּ וְוִיְּ אַ פְּרוֹגָלְ אַיְּןְ פְּעַלְעַ:
„אַיְּדָעַרְ אַיְּזָ אַ מֶלֶךְ
בֵּיְ זַיְּדָ אַיְּןְ זַיְּןְ גַּעַזְעַלְטַ“.

אַרְצַתְ מֶלֶכְהַלְעַ דַּוְ שִׁוְנוּנַעַ
זַעַ אַיְּךְ דַעַםְ טַעוֹתְ אַיְּיןְ,
וּוְיַּלְדָּאַרְטְ וּוּסְאַיְּזָ דַאְ אַ מֶלֶךְ
מוֹזְ אַרְיךְ אַ מֶלֶכְהַזְיַיְןְ.

קוּוִיםְ טַרְעַפְטַ זַיְּדָ אַפְּעַרְ, דַיְ מֶלֶכְ
פְּאַרְטְ קִיְּןְ סְטַמְבּוֹלְ אַוּוֹקְ
אוֹןְ לְאַזְטְ דַעַםְ מֶלֶךְ טְרוֹוְעַרְיַקְ
שְׁטִינְ בֵּיְ דַעַםְ וּוּאַסְעַרְ-בְּרַעַב —

אַיְּזָ דַעַרְ מֶלֶךְ שַׂיְןְ נִישַׁטְ קִיְּןְ מֶלֶךְ,
נִיְעַרְתְ אַןְ אַרְעַמְאַןְ
אוֹןְ עַדְ אַיְּזָ רַקְ מַקְנָאַ
דַעַםְ טְעַרְקִישַׁןְ סְוַלְטַאַןְ.

דְעַרְפַּאָרְ, וּוְיַלְדָּזְ זַיְּןְ מִדְיַנְהָ
פְּאַרְמָאנְטְ אַזְאַ שִׁיְנָעַםְ פְּאַרְשִׁיְןְ,
שְׁעַנְעַרְ פּוֹןְ שְׁעַנְסְטַןְ דִּימְעַנְטַ
אַיְּןְ זַיְּןְ בִּילְדַעְנָעַרְ קְרוֹיְןְ.

איך, מַכְהָלֵעַ דִּי שִׁינֶעָן,
איך בין עס דער אַרְעַמָּאן
אונ אַרְדּ בֵּין עס מַקְנָא
דעַם מעַקְיִישָׂן סַולְטָאָן.

אונ נוֹשֶׁט נָאָר אַרְמָן, נָאָר אַפְּיָלוֹ
דעַם פּוֹינְגָּן, דִעַם וּוֹאַלְקָנוֹן, דִעַם וּוַינְטָן.
זַיְיָ קַעֲבָעָן דִּיְךֿ אַלְעָן דִּעַרְגְּרִיכְן
איַן אַיְיָן רַגְעָן גַּעַשְׂוִוָּונָטָן,

אַיְיָ שִׁיק מִיטָּאָטָט דִּי שְׁלוֹחִים
דיַר גַּרְוִיסָּן אַיְיָדְעַ נַאֲכָת —
שיַי הַאֲבָן דִּיר כָּאַטְשָׁבִי דִּי תְּבָרָה
אַמְּאָלָל דִּי גַּרְוִיסָּן גַּעַבְרָאָכָת ?

אוֹרֵב יָאָ, מַאְשִׁיקְזָעָן מִיר הַיְּפָעָן
מִיטָּזִיְיָ אַן עַנְטָפָעָר צְוִירִיק —
דעַם פּוֹינְגָּן, דִעַם וּוַינְטָן אַונְ דִעַם וּוֹאַלְקָנוֹן
געַטְרוֹיָ אַיְיָ פּוֹן חַמְרָד מִיְּן גַּלְּיק.

ס'ארה, מלפַּח/לע, נאָךְ האַלְבָּעֵד נאָכְט

ס'ארה, מלפַּח/לע, נאָךְ האַלְבָּעֵד נאָכְט,
איין פֿעַנְסְטַעַר פֿוֹיקֶט דער רַעֲבָן
אוֹן אוֹיךְ דערמָאָן זִיךְ רַעֲנָעָן נאָכְט,
וַעֲנָעָן מִידְרַחְבָּן זִיךְ גַּעֲזַעַנְמָן.

אייך בֵּין גַּעֲזַעַנְמָן נַעֲבָן דַּיר,
גַּעֲזַעַנְמָן, גַּעֲזַעַנְמָן, באַדְרוּעָדָט
אוֹן דַּאֲכָט זִיךְ, אָז דִּין נִיר-מַאֲשָׁרָן
הָאָט אַוְיךְ מִיטְמַיְּמָן גַּעֲזַעַנְמָן.

נאָךְ פְּלוֹזִים הָאָסְטָן זִיךְ צַעֲלָאָכְט:
„ס'ארה, וּזְלוֹחָה, נַדְבָּט אַוְיךְ אַרְמָעָד“ —
אוֹן דִּין גַּעֲלַעַטְמָה, מלפַּח/לע,
הָאָט אַוְרְפָּגְנַעַשְׁיָינָט דָּאָט צִימָעָר.

אוֹן איין דעם בְּלַעַנְדָּה, דער לִיכְטִיקִיָּט
בֵּין אוֹיךְ מִיטְמַיְּמָן דַּיר גַּעֲזַעַנְמָן —
צָו קָעָן מַעַן אָט דַּיר לִיכְטִיקִיָּט
זָאָג, מלפַּח/לע, פָּאָרְגָּעָסָן?

דוֹ הָאָסְטָן גַּעֲפַּלְאָפְּלָט אָוֹן גַּעֲלָאָכְט
אוֹן אוֹיךְ ... אוֹיךְ חָאָפְּנָעָן —
דער טַרְוִיעָד אַיְזָן, אַ שְׂוֹאָרְצָעָקָאָז,
פָּרָנוּס פְּלוֹזִים אַרְאָפְּנַעַשְׁפְּרוֹנוֹנָגָן.

דו האסט געזאנט: "א באן" און אייך:
"א באן פירט גאָלד און קאָרין
אונ ברעננט די ליבע דעם צורייך,
וואָס האָט זי אַנגעווארן".

דו האסט געזאנט: "א שיף" און אייך:
"א שיף שווימט אַרבער ים/ען,
זי שווימט און שווימט און ברעננט צום סופ
פאָרלייבטש לייט צוֹזאמען".

דו האסט געזאנט: "ס'אריז גערען"
אונ אייך: "ס'וועט ערשות וועגן,
א סימן, זע, איז אונזער שירב
האָט אויפגעשינט אַ שטערן".

אונ אָט אַזוי, די גאנצע נאכט,
בין אייך בי דיר ניעזען —
שי קען מען אָט די ליכטהייך
זאג, מלכה/לע, פֿאָרגענסן?

ס'חאט, מלפה/לע, דער קארשנברום

ס'חאט, מלפה/לע, דער קארשנברום
אין גארטן זיך צעבלoit —
איך וויס, דער אלטער קארשנברום
וויל ווערן היינט א לוי.

איך עפַן אויפַט דאס פענסטער שטייל
און זע — א פוינט פלייט —
איך וויס דער פוינט צו דער זונ
וויל ווערן היינט א לוי.

איך הויב די אוינן אויפַט און זע
א זולגערד-וואָלקן צטט —
און וויס, דער וואָלקן ביי דער זונ
וויל ווערן היינט א לוי.

און אלען וואָס אטעמת, לאָכט און בליט,
דער פוינט און דער ווינט,
דער בלויינדר בעטְלער אויפַט ראנג
די מאמע און דאס קינד,

דער קוימען侃ערדר אויפַט דאנ,
דער אלטער מילעך=ויר,
דאָס בלומען=מיידל אויפַט מאָרָק
— זיך ווילן ווערן לוי.

די פען אין טינטער פיבערט, זוארט
און ציט זיך צו מײַן האנט —
און איך — איך מראכט איצט וועגן דיַר
דאָרט אַין דעם וווײַטן לאָנד.

איך זע דורך בוי דער נײַמַּאשִׁין,
אַ חַלּוֹם אָוִיפֶּךְ דַּעַר וּאָרֶן,
און סְבִּילִיכֶּת אַ נְאַלְדָּעָנָע פָּאַסְמָע זוֹן
אין דִּינָע שְׂוֹאָרְצָע האָרֶן.

אין פֿעַנְסְטָעֵר שְׁטִיְמַטְדָּע בְּלָוְמַעְנְטָאָפְּךְ
צְרוּרַי נְעַלְקָנוּ אָוּז אַ רְוִיז —
און מַיְן בְּעַנְקַשְׁאָפְטָה בְּיַיְן שְׂחוּלָּס
טרט די סָאנְדָּאָלָּן אוִיס.

זַי גַּיְיטַ צַוְּ דַּיְר אַרְיוֹן אַין שְׁטוּבָּס
מייט שְׁטִילְעָס, פְּרוּמָע טְרִיטָּס
און, מְלַכְּהַלְעָס די שְׁוִינְגָּע, זַע —
דו בְּרִזְטַּגְּוּאָרְן לִידְ.

עד אודנת טונקלט, מלפה/לע

אָדוֹןֵנוּ מְנוֹקֶבֶת, מְכַהֲלָעָה,
אָנוּ פְּלָאָטָרָל פְּלָאָטָרָת קְרוּם
אָנוּ פְּאָלָט אָרוּעָק פְּאָרָמָאָטָרָת

אנו אַרְעָמָד וְאַסְעָד = מְדֻבָּר
שֶׁלְעָפָט אֲחִים זִקְןֵי מִיד —
דְּדָעַר אֹוֹנוֹנָם, וּרְיַעַדְעַר אַרְוֹנוֹנָם.
הַהְדָּחָת שְׁמַעַרְנוּן אַרְנוּ הַחַטָּאת לְזָה.

אoid שרייב דעם ברויז און טראידן
באנעגן דאס ברויז פאפר —
אoid זע דייך שטינן א פאָרוּרִינְטֶע
איינְדְּרוֹסֶן פֵּי דַּעַר טוֹר.

הַלְּבָדִים בְּרֵאשִׁית זֶה בְּלִישְׁתְּשֻׁעַט
אֲוֹרֵף דִּין סָמֻכָּן קְלִיָּה,
דוֹרוֹאָס דָּוְהָאָסְט מִוְתַּרְיוּעָרִיקָע פִּינְגָּעָר
לְלִיאָן דִּיר אַרְוֶפְּגָעָנְרוּת.

האר שׂוֹאַרְצָעַ זֶעַט אַרְזָמָן
פָּאַרְקָעֵםַט —
אַזְּבָדָרְ צֶעַט אַרְזָסְ דִּי לִיבָּעַ,
וְאַזְּבָדָרְ אַרְזָסְ וְאַגְּלָטְ אַרְןְ דִּעְרָ פְּרָעָמָה.

אָזּוֹר זַעַט אָוִיס דַּי לִיבָּע,
וְאָס הָאָט קִיּוֹן מְנוּתָה נִיט —
זֵי שְׁלַמְתָּאָט צַו בְּעַנְשָׂן
אַירָע אַיְינָעָע טְרִיט.

דַּי סָאוּע אַיז אָוִיך אַ פּוּיגֶל
דַּי וּעֲרַבָּע אַיז אָוִיך אַ בּוּם —
אוֹן דַּי לִיבָּע, וְאָס הָאָט נִישְׁתָּקִין האָפְט
צְעָרִינָט אָזּוֹר וּרְשָׁוּם.

דַּי בְּעַנְקָשָׂאָפְט — אַן עַלְנַטָּעָר פּוּיגֶל —
פְּלָאָטָרָט אַהֲרִין אוֹן אַחֲרָע
אוֹן בְּרַעֲנָגָט צְרוּרָק פּוֹן דָּעָר וּוַיְוַטָּנָס
פְּסָדר דַּי אַיְגָעָע טְרָעָר.

אַיך שְׁרִירָב דַּוְר דָּאָס בְּרוּוֹל, מְלָכָה,
אוֹן וּוַיְוַט נִישְׁתָּקִין פָּאָרוֹאָס
סְ'וּוּלָּזְזָד מִיר זִיוֹן אַ פְּלָאָטָרָל
אוֹן אַוִּיסְגָּיְין אַרְן מִיפְּנָן גְּרָאָז.

אנומלט, מלכה'לע, אין טרויום

אנומלט, מלכה'לע, אין טרויום —
דו האסט געזונגען אַ וויג
אוֹן אַין דער וויב האָט שטיל געלאכט
אונזער בידנס גליך.

דו האסט געזונגען : “ אַירְלוּוּלִוּ
דאָס העזעלע אין פעלֵר
דאָרֶפֶת חַאֲבָן אַ פָּאָר שַׂיכְעַלְעַד,
הַאֲט עַס נַיְשַׁת קַיְינַן גַּלְטַמַּת.”

דו האסט געזונגען : “ אַירְלוּוּלִוּ
דאָס ווּלְוּלְעַלְעַ אַין וָאַלְדָּר
הַאֲט קַיְינַן פַּעַלְעַז אוֹרֶפֶת ווִינְטַעַר נִיטָּן,
אַין אַרְם נַעֲפַעַד קַאֲלַט.”

אוֹיך בֵּין גַּעֲזָעֵן נַעֲבֵן דָּרָר
אוֹן פְּרוּם זִיךְ צַוְּגַע הַעֲרָטָם
אוֹן מִרְיָנָע אָוִינָן, מלכה'לע,
הַאֲבָן שְׁטִיל גַּעֲטַרְעָט.

דו האסט געזונגען : “ אַירְלוּוּלִוּ
איַין דָּאָרֶפֶת מַעַן לְוִיפַּן גִּיזְ
קוֹוִיפַּן פָּאָר דָּעַם וָאַלְבָּא אַ פַּעַלְעַז,
דָּעַם הַעֲזַעַלְעַ אַ פָּאָר שִׁיךְ.

אוֹן דַעַם מִידְעָלֶעֶן אֵין וּרְבָן
צְוֹוִי אֲוֹרִינְגֶּלֶעֶן פָּרָן גָּאָלֶד,
וּרְוִילְדִי מַאֲמַעַשִׁי הָאָט עַס לִיבָּן,
וּרְוִילְדִזִי הָאָט עַס דָּאָלֶד".

אַרְיךְ בֵּין גַּעֲזָעָסֶן נַעֲבָן דָּוָר
אוֹן פְּרוֹם זִירְקָן צְוָגָעָה עַרְבָּת
אוֹן מִינְיָן אֲוֹרִינְגָן, מַלְכָה לְעָן,
חָאָבָן שְׂמִילְבָּן גַּעֲטָרָעָטָם.

אוֹן סְאִיז אַ גְּרוֹוִיסָע, הַיּוֹסָע מַרְעָר
גַּעֲפָאָלֶן אֵין דָעַר וּרְבָן
אוֹן הָאָט אוֹן הָאָט... נָוָן, גָּאָט זַיְדָאנְקָן,
נִרְשָׁט אַוְרִיפְגָּעָזָעָקָט דָאָס גְּלִיק.

אַ וּרְוִנְטָעָר-פְּלִיגְה הָאָט אַרְומְמַלְאָמָּפָע
גַּעֲזָשָׁוּמָעָט — שָׁו שָׁו שָׁא —
אוֹן אָוְנְזָעָר גְּלִוק הָאָט אֵין דָעַר וּרְבָן
שְׂמִילְבָּן גַּעֲמָוּרְמָלְט : "מָא..."

ס'ארז אָפְשָׁר אַמְתָּה, מִלְּפָה/לֶע

ס'ארז אָפְשָׁר אַמְתָּה, מִלְּפָה/לֶע,
אוֹן אָפְשָׁר נָאָר אֲטָרוּם —
דַּעַם דָּאָזִיקָן בְּרוּוֹ דִּיקְטוּידָט מִיר
דַּעַר אַלְטָעָר קָאָרְשָׁנְבּוֹרָם.

בוֹרְנוֹאַכְטָם, דָוְרָכָן אָפְעָנָעָם פָעָנְסְטָעָר
רוֹיְשָׁטָעָר עַר צָו מִיר אָרְיוֹן
אוֹן סְצִירְמָעָרָט אָרְבָּעָרָן שְׂרֵיְבָּפְאָפִיד
אֲפָסָמָעָ לְבָנָה=שְׁרִין.

„שְׂרֵיְבָּ אַיר, — רְוִוְשָׁטָמָעָר אַלְטָעָר —
אוֹן אַירְדָּ בֵּין שְׁרִין מִיטָּ יְאָרָן זָאתָמָּ,
אֲ קָאָרְשָׁנְבּוֹיָם אוֹן אַלְטָעָר,
אֲ בָּן שְׁמוֹנִים כְּמַעַט.

אַרְךָ הַאָבָּ שְׁוִין אוֹן מִין לְעַבְּן
אָזְוּפִילָּ מִאָל גַּעֲבְּלִיטָּ
אוֹן לְיִבְעָס הַאָבָּ אַרְךָ גַּעֲנָוג גַּעֲזָעָן,
וְרִיפְרָלָּ גַּעֲדָעָנָק אַרְךָ שְׁוִין נִיטָּ.

נָאָר דִּינָעָ אוֹן וּוְעַלְוָוָזָ זְבָאָרְזָשָׁעָרָס
גַּעֲדָעָנָק אַרְךָ אַזְוָרָ וְרִיְהָוָנָמָּ,
וְרִוְלָ אָרְבָּעָר דַּעַר דָּאָזִיקָעָר לְיִבְעָ
הַאָבָּן אַלְעָ שְׁמָעָרָן גַּעֲשִׁינָמָּ.

פֿאָרְוּאָס-זֶשַׁע הָאָט אִיר זִיךְ בִּירְעַ
אוֹרֵף יַאֲרֹן לְאָנְגַּשׁ צַעֲשִׂירַת ?
שי פֿאָרְגִּינְסְּטַמְּקָעַ נִישְׁתַּדְּלַ
דָּעַר לְיִבְעַ אַטְרָאָפְּנַן פֿרִיד ?

שי פֿאָרְגִּינְסְּטַמְּקָעַ נִישְׁתַּדְּלַ
דָּעַר לְיִבְעַ אַטְרָאָפְּנַן גַּלְּיק ?
זַעַט אָוֹן פָּאָלְגָּנָט אָוֹן אַלְטָן
אָוֹן גַּעֲפִינְט זִיךְ וּוִידְעַר צַוְּרִיק.

אָט דָּאָרְטַם וּוֹ אַמְּאָלַ, אַ שְׁטִיבְגָּעָר,
אַיְזַן גַּאֲרָטָן נְעַבְן דַּעַם פְּלִוְרַט,
אָוֹן סְזָאָל אַיְיךְ, אַסְוָר, נִישְׁתַּדְּלַ אַרְגַּן,
אָוֹן אַיךְ וּוֹעֵל וּוֹעֵרְן דָּרוּט.

זַעַט אָוֹן דַּעֲרְפּוֹלֶט דִּי בְּקַשְׁה
פּוֹן אַיְינְעַם, וּוֹאָס זַשְּׁוֹפְעַט קְוִירַם,
פֿאָרְשָׁאָפְּט אַ בִּיסְעַלְעַ נְחָה
אָן אַלְטָן קַאֲרְשָׁנְבּוּיִם.”

דער זומער-אָוונט דעמערט

דער זומער-אָוונט דעמערט,
פִּינְגֵּל זַיְנְגָּעָן — טְרִיבְּ לְרִיבְּ —
אַלְצְדְּנֶג וְאַלְטַט נֹוט גַּעוּזָן,
חוּעָן דָּו וְאַלְסְטַט גַּעוּזָן הַרִּי.

אַיְךְ זַע דַּי בְּעַנְקְשָׁאָפְט עַפְנָה
דַּי פֻּנְסְטָמָעָר פָּוּן וַיְדַעַן הוּא
אָוָן קוּקְט מִיטְ גַּעֲמָרְיוּעָ אָוְרְגָּן
צָו אַלְעָ וְעַגְן אָרוּסָה.

צְרִינְיוֹנְעַרְטָעָס וְאָרְפָּן קָאָרְטָן
אָוָן לְעָזָן אַרְאָפְט פָּוּן דַּעַר הַאָנָט:
„זַי אַיְזָא חַרְכָּעָ, אַ שְׁיָנָע
אָוָן וּוּוִינָט אַיְזָא פַּרְעָמָדָן לְאָנָדָן.“

מַלְכָּה טְרַעְבָּ — זַי הַיִּסְטְּ מַלְפָּה,
מַלְכָּה פְּיָק — דַּעַר סְוַלְטָאָן,
דַּי מַלְכָּה וּוּעָטְ קָוּמָעָן צְוָפָאָרָן
מִרְטָ דַּעַר שִׁיפְטָ אָוָן דַּעַר בָּאָן.“

אַיְךְ שְׂטוּי בַּיּוּם אַפְעָנָעָם פֻּנְסְטָמָעָר
אוֹן פִּיבְּעָר, חַלְוָם אוֹן וְאָרָט
דַּי צְרִינְיוֹנְעַרְטָעָס אוֹן דַּי שְׁמָעָרָן
הַאָפָּן נִירְשָׁט אִירְנְמָאָל מִידָּאָ פְּגָעָנָאָרָט.

פונדעסן איז גוט וויאס זייל קומען
איין זומער-פארנאכטן צו נײַן,
ווען ס'לָאמָען דער בענקשאפט די פֿליינְגָ
און דו בּוֹזֶם אִינְיָנְדָר אלְיוֹן.

די ציגיינערטעס און די שטערן
האָבן נישט אַיְוָנָמָל מוֹזָאָפְּגָעָנָארָט
פונדעסן שמיי אַיך בּוּיט פֿעַנְסְטָעָר
מיט גּוֹרוּבּוֹיקָע אָרוּבָּן און ווֹאָרט.

דער זומער=אַזְוָנָט דֵעַמְעָרָט,
פֿליינְגָ צְרוּתְשָׁעָרָן טְרִילְלִי —
אלְצְדִּינְג ווֹאַלְטָט גוֹט גּוֹעוֹזָן,
ווען דו ווֹאַלְסָט גּוֹעוֹזָן हָר.

א בעטלאעד האט חרונט

א בעטלאעד האט חרונט, מלכ'ה/לע,
געזונגען אונטנן אירן חריפּ
און מיט די בלינדע אונגען געגלאזט
זו אלע פענסטער אדרוינט.

ער האט א לידל געזונגען
און די קאטארוינקע געדורייט
און דעם שכנ'ס שנירידער-געזעלן
האט צו געברומט שטילעראדייט:

„די בענקשאפט און די ליבע
זוי זענען א מאנדע פֿאָר,
זוי ליגען זיך איינס דעם צוויותן
פסדר אין די האָר.

די בענקשאפט האט גילדענע פֿלייבַּל
די ליבע א בעכער מיט סַה —
די ליבע לאכט, ויזען די בענקשאפט
רעטט צו איר מיטן נראם.

זוי ראנן זיך איינס דאס צוויותע
ביז די בענקשאפט גיטט ארייס
און די ליבע שטארבט, ווי א שמעטעדליךִיגַּן
ארוף א פֿאָרוויאָנטטער רוויזׂוּן“.

דעם שכט'ש שנויידער געזעלן
האט אָפְגַעַזְוִיפַצֵט שוווער אוֹן טוֹפַט —
אייך לאָב דיר דעם זיפַע אוֹן דאָס לִידָל
ארוין איין דעם היינטיקן ברויז.

אוֹן, מלכָה/לְעָ, זיַי מַיַּך נִישְׁתְּ חָוָשָׁה,
אוֹז אַיְיך הָאָב דָאָס לִידָל גַעֲמָאָכֶט,
מיין לִיבַע הָאָט נַאֲך לְעַסְאָטָע
זוֹ אַזָּא טְרוּוּר זַיַּך נִישְׁתְּ דַעֲרַטְרַאָכֶט.

נַאֲר אַדְרָבָא : מיין בענקשאָפַט
לְקוֹיְבַט נַאֲך פַסְדָר אוֹן ווֹאָרָט
זי זוֹנְגַט : דַי אַמְחָעָע לִיבַע
הָאָט נַאֲך קַיְנוּם נִישְׁתְּ אָפְגַעַנְאָרָט.

זי זוֹנְגַט : דַי בענקשאָפַט, דַי לִיבַע
זיַי זַעַנְעַן פָוָן נַאֲט אַ פָאָר —
די בענקשאָפַט הָאָט נַאֲלְדַעַנָע אוֹרְגָן
אוֹן די לִיבַע הָאָט נַאֲלְדַעַנָע חָאָר.